

УДК 599.42(477.61)

## НІЧНИЦЯ СТАВКОВА (*MYOTIS DASYCNEME*) У ФАУНІ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

**Сергій Ребров**

*Інститут зоології ім. І. І. Шмальгаузена НАН України (Київ, Україна)*

*Адреса для зв'язку: вул. Б. Хмельницького 15, м. Київ, 01030 Україна; e-mail: sergij.rebrov@gmail.com*

**The pond bat, *Myotis dasycneme*, in the fauna of Luhansk region.** — S. Rebrov. — A single specimen of the pond bat was registered in an abandoned building in Verhnohohdanivka village, Stanychno-Luhansky district, during a daytime bat census. This record is the first reliable registration of *Myotis dasycneme* in Luhansk oblast. Research on bats were carried out not for the first time in this anthropogenic roost, and a total of six other bat species were recorded here (*Myotis aurascens*, *Myotis daubentonii*, *Plecotus auritus*, *Pipistrellus nathusii*, *Pipistrellus kuhlii*, and *Eptesicus serotinus*). Human-made constructions are almost the only potential roosts for bats in conditions of transformed landscapes of the East of Ukraine.

**Key words:** bats, pond bat, anthropogenic roosts, Luhansk oblast.

**Нічниця ставкова (*Myotis dasycneme*) у фауні Луганської області.** — С. Ребров. — Під час денного огляду закинutoї будівлі у с. Верхньобогданівка, Станично-Луганського району, відмічена одиночна особина ставкової нічниці. Ця знахідка — перша достовірна реєстрація *Myotis dasycneme* у Луганській обл. Обліки рукокрилих у цьому антропогенному сховищі проводили не вперше, загалом у ньому виявлено ще шість видів рукокрилих (*Myotis aurascens*, *Myotis daubentonii*, *Plecotus auritus*, *Pipistrellus nathusii*, *Pipistrellus kuhlii*, *Eptesicus serotinus*). Людські споруди в умовах трансформованих ландшафтів сходу України є чи не єдиними потенційними сховищами для рукокрилих.

**Ключові слова:** рукокрилі, нічниця ставкова, антропогенні сховища, Луганська область.

Ставкова нічниця (*Myotis dasycneme*) — вид, який спорадично поширений на території України, занесений до ЧКУ та має охоронний статус згідно з міжнародними угодами та конвенціями, підписаними нашою країною (Бернська та Боннська конвенції, Угода про збереження популяцій європейських рукокрилих) (Годлевська, Фесенко, 2010). На даний час, за класифікацією МСОП, *Myotis dasycneme* має статус виду, близького до загрозового стану (Piraccini, 2016). Цей вид нічниць надає перевагу низинним ландшафтам зі стоячими або повільно текучими водоймами (Siechanowski et al., 2007).

Жодної достовірної реєстрації нічниці ставкової на території Луганської обл. не було, окрім однієї зимової знахідки у старих копальнях біля м. Голубівка (Кіровськ), де ідентифікацію проведено дистанційно, за описом колеги (Загороднюк, Коробченко, 2008). Для Донецької обл. вид зареєстровано в підземеллях закинutoї виробки гіпсу в окол. м. Бахмут («Артемівськ»), ідентифікація після відлову сітками (Годлевская, Гхазали, 2009). Загалом для сходу України найбільше знахідок нічниці ставкової відомо з Харківщини (Vlaschenko, Naglov, 2005; Влащенко, 2005; Влащенко, Наглов, 2006). У Ростовській обл. РФ, яка також межує з Луганською, відмічено материнську колонію цього виду (Газарян та ін., 2010).

Під час денного огляду закинutoї свиноферми у с. Верхньобогданівка Станично-Луганського району (23.08.2016) у щілині на стику стельових бетонних плит відмічена одиночна особина нічниці, яку дистанційно визначено як *Myotis dasycneme* (рис. 1). Аналіз видових ознак проведено за визначником кажанів Європи (Dietz, von Helvesen, 2004). Тоді ж разом із *M. dasycneme* на цій фермі зареєстровано ще 5 видів рукокрилих: *Myotis aurascens* (56 ос.), *M. daubentonii* (63), *Pipistrellus nathusii* (1), *P. kuhlii* (3), *Eptesicus serotinus* (19).



Рис. 1. Нічниця ставкова, *M. dasycneme*. Фото С. Реброва. Довжина козелка відносно коротка як для роду *Myotis* (коротша, ніж половина довжини вуха). Волосяний покрив густий і сірувато-коричневого кольору на спині та сірувато-білого на череві (Dietz, von Helversen, 2004).

Fig. 1. The pond bat, *M. dasycneme*. Photo by S. Rebrov. Tragus length is relatively short as for the *Myotis* genus (shorter than the half of the ear length). The pelage is dense, greyish-brown on the back, and greyish-white on the underside (Dietz, von Helversen, 2004).

Дослідження рукокрилих у цьому антропогенному сховищі автор проводив не вперше. Результати обліків 2013 та 2014 рр. представлені у попередній праці (Ребров, 2014). Загалом у ньому виявлено 7 видів рукокрилих: *Myotis aurascens*, *M. daubentonii*, *M. dasycneme*, *Plecotus auritus*, *Pipistrellus nathusii*, *P. kuhlii*, *Eptesicus serotinus*.

Людські споруди в умовах степів України становлять собою чи не єдині можливі сховища для рукокрилих, в той же час жодне антропогенне сховище не захищене від знищення.

## Література • References

- Влащенко, А. С. 2005. Современное состояние и динамика населения рукокрылых (Chiroptera, Vespertilionidae) национального парка «Гомольшанские леса». *Plecotus et al.*, **8**: 8–16.
- [Vlaschenko, A. S. 2005. Current status and dynamics of bat population (Chiroptera, Vespertilionidae) of the National Park "Gomolshanskye Lesa". *Plecotus et al.*, **8**: 8–16. (In Russian)]
- Влащенко, А. С., А. В. Наглов. 2006. Зимовки рукокрылых (Chiroptera: Vespertilionidae) в искусственных пещерах северо-востока Украины. *Вісник Харківського національного університету. Серія Біологія*, **3**, № 729: 168–175.
- [Vlaschenko, A. S., A. V. Naglov. 2006. Bats hibernation (Chiroptera: Vespertilionidae) in artificial caves of north-eastern Ukraine. *Visnyk of V. N. Karazin Kharkiv National Univ. Series Biology*, **3**, No. 729: 168–175. (In Russian)]
- Газарян, С. В., Г. Б. Бахтадзе, А. В. Малиновкин. 2010. Современное состояние изученности рукокрылых Ростовской области. *Plecotus et al.*, **13**: 50–58.
- [Gazaryan, S. V., G. B. Bachtadze, A. V. Malinovkin. 2010. Current state of knowledge of bats in Rostov Region. *Plecotus et al.*, **13**: 50–58. (In Russian)]
- Годлевская, Е. В., М. А. Гхазали. 2009. Новые находки рукокрылых (Chiroptera) на территории Донецкой области (Украина). *Вестник зоологии*, **43**, № 5: 470.
- [Godlevska, E. V., M. A. Ghazali. 2009. New records of bats (Chiroptera) at the territory of Donetsk region (Ukraine). *Vestnik zoologii*, **43**, No. 5: 470. (In Russian)]
- Годлевська, О., Г. Фесенко (ред.). 2010. *Фауна України: охоронні категорії. Довідник*. Вид. друге, переробл. та доп. Київ, 1–80.
- [Godlevska, O., H. Fesenko. (eds). 2010. *Fauna of Ukraine: Conservation Categories. Reference Book*. The 2nd edition. Kyiv, 1–80. (In Ukrainian)]
- Загороднюк, І., М. Коробченко. 2008. Раритетна теріофауна східної України: її склад і поширення рідкісних видів. *Раритетна теріофауна та її охорона*. Луганськ, 107–156. (Праці Теріологічної школи; Вип. 9). ISBN 978-966-02-4638-6.
- [Zagorodniuk I., M. Korobchenko. 2008. Rare fauna of Eastern Ukraine: composition and distribution of rare species. In: Zagorodniuk, I. (ed.). *Rarity Mammal Fauna and Its Protection*. Luhansk, 107–156. (Series: Proceedings of the Theriological School; Vol. 9). In Ukrainian]
- Ребров, С. 2014. Кажани долини річки Ковсуг (Луганська область). *Праці Теріологічної Школи*, **12**: 111–113.
- [Rebrov, S. 2014. Bats of the Kivsuh River Valley (Luhansk Region). *Proceedings of the Theriological School*, **12**: 111–113. (In Ukrainian)]
- Dietz, C., O. von Helversen. 2004. *Illustrated Identification Key to the Bats of Europe. Part 2*. Tuebingen & Erlangen (Germany). (Electronic publication. Ver. 1.0).
- Ciechanowski, M., K. Sachanowicz, T. Kokurewicz. 2007. Rare or underestimated? The distribution and abundance of the pond bat (*Myotis dasycneme*) in Poland. *Lutra*, **50**, No. 2: 107.
- Piraccini, R. 2016. *Myotis dasycneme*. *The IUCN Red List of Threatened Species*: e.T14127A22055164. <https://goo.gl/heFdA6>
- Vlaschenko, A., A. A. Naglov. 2005. Marl open pit as a unique place of bats (Chiroptera) inhabiting. *Vestnik zoologii*, **39**, No. 2: 94.